

เตือนภัยโรคพืช ประจำวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

สำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร โดยกลุ่มอารักขาพืช เตือนภัยการเกิดโรคไหม้ข้าว ในระยะนี้ขอให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวระยะวังโรคไหม้ข้าวระยะบาด เนื่องจากสภาพอากาศและสภาพแวดล้อมเหมาะสมต่อการเกิดโรค คือ มีอุณหภูมิระหว่าง ๒๒ - ๒๘ องศาเซลเซียส ความชื้นมากกว่าร้อยละ ๘๐ นำค้างลง หมอกจัด ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้พันธุ์อ่อนแอต่อโรคและใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวสูงกว่าคำแนะนำ ซึ่งสภาพดังกล่าวเหมาะสมต่อการเกิดโรคไหม้ในทุกระยะของข้าว ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคไหม้ขอให้เกษตรกรที่จะปลูกข้าวปฏิบัติ ตามคำแนะนำของ กรมส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

๑. สำรวจแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้
    - ๑.๑. ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส) ฉีดพ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก
    - ๑.๒. ใช้เชื้อเชื้อไตรโคเดอร์มาอัตรา ๑ กก./ น้ำ ๒๐๐ ลิตรฉีดพ่น
  ๒. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีฉีดพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไปสำหรับสารเคมีที่ใช้ได้แก่
    ๑. อิติเฟนฟอส ๕๐ เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร
    ๒. บลาสตีซิดิน-เอส ๒ เปอร์เซ็นต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร
    ๓. ไตรไซโคราโซล ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ดับบลิวพี อัตรา ๑๐-๑๖ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ลิตร
- ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีฉีดพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะต้านทานสารเคมีหรือดื้อยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดฉีดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวังและคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

ในฤดูถัดไป

๑. ใช้พันธุ์ต้านทานต่อโรคไหม้ ได้แก่ กข๙ กข๑๑ กข๒๑ สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๙๐
๒. เชื้อไตรโคเดอร์มาที่เจริญบนเมล็ดธัญพืช อัตรา ๑ กิโลกรัม /น้ำ ๒๐๐ ลิตร / เมล็ดข้าว ๕๐๐กก. ขยำเอาสปอร์ออก และคลุกเมล็ดข้าวนำไปแช่บ่มเตรียมปลูก
๓. ไม่ควรหว่านข้าวหนาแน่นเกินไป เพราะจะทำให้แอ็บลม เป็นตัวส่งเสริมให้เชื้อราแพร่กระจายและพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ควรใช้ตามคำแนะนำของราชการ
๔. ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนลง วิธีนี้อาจมีผลกระทบต่อผลผลิตบ้าง แต่จะช่วยไม่ให้ข้าวอ่อนแอต่อโรค
๕. เพิ่มปริมาณซิลิกาให้แก่ต้นข้าว เพื่อต้านทานต่อโรค โดยใช้ปุ๋ยหมักและแคลเซียม
๖. นอกจากการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีการต่างๆแล้ว อาจใช้สารเคมีคลุกเมล็ดพันธุ์ เช่น เบนโนมิล ผสมกับไธแรมหรือคาร์ซูก้าไมซิน คลุกเมล็ดก่อนปลูก หรือแช่เมล็ดในสารละลายเคมีนาน ๒๔ ชั่วโมง ก่อนปลูก

โรคไหม้ (Rice Blast Disease)

พบมาก ในนาข้าวฝน ข้าวพันธุ์พื้นเมืองไวต่อช่วงแสง พบส่วนใหญ่ใน ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และ ภาคใต้

สาเหตุ เชื้อรา *Pyricularia grisea* Sacc.

อาการแผลจุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา

อาการแผลรูปตาตรงกลางมีสีขาว

อาการใบไหม้คล้ายน้ำร้อนลวก

โรคไหม้ระบาดในแปลงกล้า

อาการ

ระยะกล้า ใบมีแผล จุดสีน้ำตาลคล้ายรูปตา มีสีเทาอยู่ตรงกลางแผล ความกว้างของแผลประมาณ ๒-๕ มิลลิเมตร และความยาวประมาณ ๑๐-๑๕ มิลลิเมตร แผลสามารถขยายลุกลามและกระจายทั่วบริเวณใบ ถ้าโรครุนแรงกล้าข้าวจะแห้งพุ่มตาย อาการคล้ายถูกไฟไหม้

ระยะแตกกอ อาการพบได้ที่ใบ ข้อต่อของใบ และข้อต่อของลำต้น ขนาดแผลจะใหญ่กว่าที่พบในระยะกล้า แผลลุกลามติดต่อกันได้ที่บริเวณข้อต่อ ใบจะมีลักษณะแผลข้าวสีน้ำตาลดำ และมักหลุดจากกาบใบเสมอ

ระยะออกรวง (โรคเน่าคอรวง) ถ้าข้าวเพิ่งจะเริ่มให้รวง เมื่อถูกเชื้อราเข้าทำลาย เมล็ดจะลีบหมด แต่ถ้าเป็นโรคตอนรวงข้าวแก่ใกล้เก็บเกี่ยว จะปรากฏรอยแผลข้าวสีน้ำตาลที่บริเวณคอรวง ทำให้เปราะหักง่าย รวงข้าวร่วงหล่นเสียหายมาก

การแพร่ระบาด พบโรคในแปลงที่ต้นข้าวหนาแน่น ทำให้อับลม ถ้าใส่ปุ๋ยสูงและมีสภาพแห้งในตอนกลางวันและชื้นจัดในตอนกลางคืน น้ำค้างยาวนานถึงตอนสายราว ๙ โมง ถ้าอากาศค่อนข้างเย็น อุณหภูมิประมาณ ๒๒-๒๕ °C ลมแรงจะช่วยให้โรคแพร่กระจายได้ดี

อาการโรคไหม้ในระยะข้าวออกรวง (โรคเน่าคอรวง)

การป้องกันกำจัด

- ใช้พันธุ์ต้านทานโรค

ภาคกลาง เช่น สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๙๐ ชัยนาท ๑ ปราจีนบุรี ๑ พลายงาม คลองหลวง ๑ พิษณุโลก ๑

ภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น สุรินทร์ ๑ เหนียวอุบล ๒ เหนียวแพร่ สันป่าตอง ๑ หางยี่ ๗๑ กุ้เมืองหลวง ขาวโปร่งไคร้ น้ำรุ

ภาคใต้ เช่น ดอกพะยอม

ข้อควรระวัง : ข้าวพันธุ์สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๖๐ และชัยนาท ๑ ที่ปลูกในภาคเหนือตอนล่าง พบว่า แสดงอาการรุนแรงในบางพื้นที่ และบางปี โดยเฉพาะเมื่อสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย เช่น ฝนพริ้ว หรือหมอก น้ำค้างจัด อากาศเย็น ใส่ปุ๋ยมากเกินไปจนความจำเป็น หรือเป็นดินหลังน้ำท่วม

➤ หว่านเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม คือ ๑๕-๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการระบายถ่ายเทอากาศดี และไม่ควรรีใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูงเกินไป ถ้าสูงถึง ๕๐ กิโลกรัม/ไร่ โรคไหม้จะพัฒนาอย่างรวดเร็ว

➤ คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกาไมซิน ไตรไซคลาโซล คาร์เบนดาซิม โพรคลอราซ ตามอัตราที่ระบุ ในแหล่งที่เคยมีโรคระบาดและพบแผลโรคไหม้ทั่วไป ๕ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ใบ ควรฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกาไมซิน อีดีเฟนฟอส ไตรไซคลาโซล ไอโซโพรไทโอเลน คาร์เบนดาซิม ตามอัตราที่ระบุ